

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
КАЧЕЛИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Центральная, д. 200, с.Качелино ,
Арский муниципальный район, 422013

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КЭЧЕ
АВЫЛ ЖЫРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Үзәк урам, 200 йорт, Кәче авыты,
Арча муниципаль районы, 422013

Тел. (84366)52-3-93, факс (84366)52-3-93 E-mail: Kach.Ars@tatar.ru

КАРАР

« 16 » ИЮЛЬ 2021 ЕЛ

№ 20

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче муниципаль берәмлеге жирләреннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 ст., Россия Федерациясе Жир кодексының 11,13 ст. нигезендә, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына таянып, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. «2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында» каарын күшымта нигезендә расларга.
2. Өлөгө каарыны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә (<http://arsk.tatarstan.ru>).
3. Өлөгө каарының тикшереп торуны үз өстемә алам.

Кәче авыл
жирлеге башлыгы,

Р.Д.Шәниәхмәтов

Кәче авыл жирлеге
Башкарма комитетының
16.07.2021ел, № 20
каарына күшымта

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программысы

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программының паспорты

Программаны эшләү өчен нигез	РФ Жир кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон
Заказчи	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге
Программаны төп эшләүче	Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Кәче авыл жирлеге жирләрен саклау һәм алардан рациональ файдалану буенча чараларны гамәлгә ашыру
Программаның билгеләнеше	Кәче авыл жирлеге жирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру срокы	2021-2023 еллар
Көтелгән нәтижәләр	Жирләрне саклау һәм рациональ файдалану өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру, начарайган жирләрне торғызу, халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын күтәрү
Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору	Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Жирләрне саклау һәм рациональ файдалану буенча жир хужаларының һәм кулланучыларның эшчәнлеген координацияләү Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен үткәрелә

Финанслау чыганаклары	Программаны үтөү муниципаль беремлек бюджеты һәм оешмалар акчалары хисабына башкарыла
--------------------------	---

1. Муниципаль программаны ғамәлгә ашыру өлкәсендә төп проблемалар һәм ағымдагы торышына тасвирлама

Жир-әйләнә-тире мохитнең мәһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка қыймәтләре белән бәйле. Жирне куллану һәм саклаудан башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жирнең хужасызлығы якын киләчәктә әйләнә-тире мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы - туфрак жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бәтен табигать комплексының экологик начараюына да китерәчәк.

«2021 - 2023 елларга Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм саклау» муниципаль программы (алга таба - Программа) икътисадны нығыту максатыннан, жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү буенча дәүләт сәясәтен ғамәлгә ашыруны тәэмин итә торган жирләрдән файдалану һәм саклау өчен уңай шартлар тудыруга юнәлтелгән.

Жир фондының кубесен төрле максатларда куллану әйләнә-тире мохит экосистемасының барлық чылбырының табигый бәтенлеген саклау буенча билгеле бер бурычлар йокли. Табигаттә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә, бер буынның дәрес эшләвен бозу, урманны ул, хайваннар дөньясымы, жир экосистемасының бәтенлеге бозылуға китерә.

Жирне рациональ файдаланмау, аña хужасыз караш аның функцияләре бозылуға, табигый үзлекләре кимүгә китерә.

Жирләрне саклау жирдән нәтижәле файдаланганда гына уңышлы булырга мөмкин.

Кәче авыл жирлеге тотрыкли социаль-икътисади үсеше һәм анда яшәүчеләрнең имин экологик яшәеше проблемалары бүгенге этапта жирләрне саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлеге дәрәҗәсендә жирләрне саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвәнә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буын мәнфәгатьләрендә тулы, комплекслы һәм ақыллы итеп хәл итәргә мөмкин.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге территориясендә рөхсәт ителгән төрле жир кишәрлекләре бар.

Иң қыймәтле жирләр-авыл хужалығы билгеләнешендәге авыл хужалығы жирләре.

Жирлек территориясендәге кәтүлекләр мәдени-техник торышы буенча, нигездә, чиста. Кәтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Кәтүлекләргә, барлық кулланучыларны да исәпкә алсак, артык зыян килмәгән. Жирлектәге барлық кәтүлекләрдә дә яшел үлән күп.

Гомумән алганда, жирләрнең экологик торышы яхшы, әмма рөхсәтсез ясалган чүплекләр әйләнә-тире мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны ғамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан курсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары тубәндәгеләрдән гыйбарәт: Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылығы һәм ачыклығы, хисаплылық һәм контролълек, нәтижәлелек.

Муниципаль программаның максаты-жирләрне һәм туфракларны пычрату, юкка чыгару, начарайту, бозу һәм башка тискәре йогынты ясамау, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның үндырышлылығын торғызу һәм жирләрне яхшыртуны тәэммин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен тубәндәгә бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәгә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торғызу;
- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне начарайту, пычрату, чүпләү, бозу, хужалық эшчәнлегенең башка тискәре (заарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган жир кишәрлекләренең, жирләрнең башка тасвиrlамаларының рәхсәт ителгәнчә файдаланылмавын ачыклау максатыннан башкарыла.

Әлеге Программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга, яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл жирлегенең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттыруга, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәле файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә:

- 1) торак пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфатын яхшырту;
- 3) жирләрне нәтижәле файдалану тәэммин ителәчәк.

Программаны ғамәлгә ашыру срокы-2021-2023 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Кәче авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклау һәм файдалану нәтижәлелеген арттыру буенча чаралар планлаштырылды.

N	Чара исеме	Финанслау (финанслау чыганагын курсәтеп), мен сүм	Башкаручы	Үтәү срокы	Жаваплы затлар
1.	Чокырларның өске катламын нығыту	Оешмаларның, шәхси затларның, жирдән файдалануч	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Дайми	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар

		ыларның үз акчалары			
2.	Гомумтаралган файдалы казылмалар карьерларына инвентаризация үткөрү. Әлеге карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
3.	Карьерларга рекультивация үткөрү	Оешмаларн ың, шәхси затларның, җирдән файдалануч ыларның үз акчалары	Карьерлардан файдаланучы лар	Дайми	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
4.	Шәхси буаларны, башка гидротехник су объектларын ачыклау һәм әлеге корылмаларны конкрет милекчеләр тарафыннан тикшерү	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
5.	Жирдән файдалану, линия объектлары корылмалары, юл челтәре, чикләнгән файдалану жирләре, сыйфат күрсәткечләре белән жирләрнең бердәм базасын формалаштыру һәм алып бару	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	2021-2023	Башкарма комитет житәкчесе
6.	Кәче авыл жирлеге торак пунктлар территорияләрен төзекләндөрү һәм яшелләндөрү	-	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Дайми	Башкарма комитет житәкчесе

7.	Авыл хұжалығы жиrlәрен ағачлар hем куаклар, чүп үләннәре үсүдән саклау буенча қаралар үткөрү hем заарлы организмнардан саклау	Жирдән файдаланучыларның үзакчалары	Жирләрнен урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Хұжалық эшчәнлегенен башка тискәре (заарлы) йогынтысына дучар ителгән жиrlәрне яхшырту hем торғызуны тәэммин итү	Жирдән файдаланучыларның үзакчалары	Жирләрнен урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
9.	Рөхсәтсез төзелеш фактларын ачыклау	Финанслау таләп ителми	Авыл жиrlеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
10.	Көче авыл жиrlеге территориясендә жиrlәрдән файдалану тәртибен җайга сала торған норматив-хокукий актларның, шулай ук Көче авыл жиrlеге территориясендә жиrlәрдән файдалану тәртибен җайга сала торған башка хокукий актларның үтәлешиен гамәлгә ашыру	Финанслау таләп ителми	Авыл жиrlеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
11.	Авыл жиrlеге жир кишәрлекләренең максатчан билгеләнеше hем рөхсәт ителгән файдалану режимының үтәлешиен контролъдә тоту	Финанслау таләп ителми	Авыл жиrlеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
12.	Авыл жиrlеге территориясен чүп-чардан, шул	Финанслау таләп ителми	Авыл жиrlеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе

	исәптән рөхсәтсез чүплекләрдән арындыру буенча дайми чаралар оештыру				
13.	Су эрозиясенә дучар булган урыннарда куаклар һәм агачлар утырту, торак пунктлар эчендә ярларны нығыту	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Дайми	Башкарма комитет житәкчесе
14.	Авыл жирлеге территорииясендә рөхсәт ителгән җир кишәрлекләреннән файдаланылмаган һәм кулланылмаган җирләрне ачыклау	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Дайми	Башкарма комитет житәкчесе
15.	Жир кишәрлегенә хокукны тиешенчә файдаланмау сәбәпле, хокукны туктату турындағы материалларны судка жибәрү	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Дайми	Башкарма комитет житәкчесе
16.	Жир кишәрлекләрен экологик хәл шактый начараюга кiterә торған куллану фактларын ачыклау	Финанслау таләп ителми	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Дайми	Башкарма комитет житәкчесе
17.	Ашламалар, агулы химикатлар һәм башка куркының химик яки биологик матдәләр белән эш итү кагыйдәләрен бозу нәтижәсендә туфракның ундырышлы катламын агулау, пычрату, бозу яки юк иту фактларын ачыклау	Финанслау таләп ителми	Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты	Дайми	Башкарма комитет житәкчесе

18.	Махсус шартлары булган жир кишерлеклөрөн файдалануны, аларны куллануны (саклау, санитар – сак, су саклау һәм башка зоналарны) тикшереп торуны ғамәлгә ашыру	Финанслау таләп ителми	Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
19.	Жир законнарын бозу фактлары буенча материалларны РФ законнары белән каралган җаваплылыкка тарту өчен дәүләт төркөве, кадастрга һәм картография федераль хезмәте идарәсенең Арча һәм Әтнә районнары буенча муниципальара бүлегенә җибәрү	Финанслау таләп ителми	Кәче авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе